

SANOAT KORXONALARIDA INVESTITSION FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI

Raxmonqulova Gulira'no Murod qizi

Toshkent amaliy fanlar universiteti Bank va Moliya kafedrası o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14683437>

Sanoat korxonalarida investitsion faoliyatni takomillashtirish sanoatning umumiy raqobatbardoshligini oshirish, milliy iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta'minlash va zamonaviy texnologiyalarni joriy qilish orqali amalga oshiriladi. Shu bois, investitsiya faoliyatining har bir yo'nalishi puxta rejalashtirilgan bo'lishi muhimdir. Sanoat korxonalarida investitsion faoliyatni takomillashtirishning ilmiy-nazariy asoslari quyidagi muhim jihatlarni o'z ichiga oladi:

1. Investitsion faoliyatning mohiyati va ahamiyati- Investitsion faoliyat sanoat korxonalarining iqtisodiy o'sishini ta'minlash, raqobatbardoshligini oshirish va ishlab chiqarish quvvatlarini modernizatsiya qilish maqsadida mablag'larni kiritish jarayonidir. Ahamiyati: Investitsiyalar sanoat korxonalarining texnologik yangilanishi, innovatsiyalarni joriy etish va samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi.

2. Ilmiy yondashuv Teoretik asoslar: Investitsiyalarni boshqarishning iqtisodiy nazariyalari, jumladan, innovatsion rivojlanish, moliyaviy menejment va strategik rejalashtirish kabi tushunchalarga asoslanadi.

3. Investitsion faoliyatning asosiy yo'nalishlari Innovatsion mahsulotlar ishlab chiqarish va yangi bozorlarni o'zlashtirish. Resurslardan samarali foydalanish va ekologik xavfsizlikni ta'minlash.

4. Investitsion faoliyatni takomillashtirish usullari Strategik rejalashtirish: Uzoq muddatli maqsadlarni belgilash va ularga erishish uchun resurslarni taqsimlash. Risklarni boshqarish: Investitsion loyihalar bilan bog'liq xatarlarni aniqlash va minimallashtirish. Moliyalashtirish manbalari: Ichki va tashqi investitsiya manbalarini jalb qilishning optimal usullarini qo'llash. Investitsion muhitni yaxshilash: Soliq va boshqa iqtisodiy imtiyozlarni joriy qilish orqali investorlarni jalb qilish.

5. Zamonaviy tendensiyalar

Raqamlashtirish: Investitsion jarayonlarni avtomatlashtirish va axborot texnologiyalarini keng qo'llash. Yashil investitsiyalar: Atrof-muhitga zarar yetkazmaydigan texnologiyalarga mablag' kiritish.

6. Natijadorlikni baholash Ko'rsatkichlar: Rentabellik, investitsiya qaytaruvchanligi (ROI), foyda normasi, va boshqa moliyaviy ko'rsatkichlar. Monitoring va tahlil: Investitsion loyihalarni amalga oshirish jarayonini nazorat qilish va uning iqtisodiy samaradorligini baholash.

7. Hukumat va sanoat siyosatining roli Regulyativ mexanizmlar: Soliq imtiyozlari, subsidiyalar, va grantlar orqali investitsion muhitni yaxshilash. Davlat dasturlari: Innovatsion va strategik sanoat loyihalarini qo'llab-quvvatlash. Bu yondashuv sanoat korxonalarida investitsion faoliyatini takomillashtirishda ilmiy va amaliy yechimlar ishlab chiqishga xizmat qiladi.

Sanoat korxonalarida investitsion faoliyatni takomillashtirishning o'ziga xos taraflari quyidagicha talqin qilinishi mumkin(1-rasm)

1-rasm. Sanoat korxonalarida investitsion faoliyatni takomillashtirishning imkoniyatlari

- Innovatsion texnologiyalarni joriy etish bu - Yangi texnologiyalarni joriy etish orqali ishlab chiqarish samaradorligini oshirish. Texnik va texnologik modernizatsiya yordamida mahsulot tannarxini pasaytirish. Energiya tejankor texnologiyalarni qo'llash orqali xarajatlarni kamaytirish.

-Mahsulot sifatini oshirish bu-Investitsiya kiritish yo'li bilan yangi mahsulotlarni ishlab chiqarishni yo'lga qo'yish. Xalqaro sifat standartlariga mos keladigan mahsulot ishlab chiqarish.

- Bozor talabiga moslashish bu - Investitsiyalarni korxonaning ichki va tashqi bozordagi raqobatbardoshligini oshirishga yo'naltirish. Eksport salohiyatini rivojlantirish orqali xorijiy investitsiyalarni jalb qilish.

- Moliyaviy resurslarni boshqarish - Investitsiya loyihalarini rejalashtirishda moliyaviy oqimlarni samarali boshqarish, tashqi va ichki investitsiyalarni jalb qilishda risklarni minimallashtirish.

- Ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish bu - bir xil turdagi mahsulotga qaramlikni kamaytirish uchun investitsiyalarni turli yo'nalishlarga yo'naltirish, mahalliy va xalqaro investorlarga qiziqarli bo'lgan yangi loyihalarni amalga oshirish.

- Davlat qo'llab-quvvatlovi va imtiyozlaridan foydalanish - sanoat korxonalariga berilgan soliq imtiyozlari va subsidiyalardan samarali foydalanish. davlat tomonidan moliyalashtiriladigan investitsion dasturlarda ishtirok etish. Korxonaning ijtimoiy javobgarligini oshirish orqali barqaror rivojlanishga hissa qo'shish.

Korxonalarga investitsion faoliyatni oshirish bo'yicha quyidagi xulosalarni taqdim etish mumkin. Korxonalar investitsion faoliyatni samarali olib borish uchun uzoq muddatli strategik rejalar ishlab chiqishi lozim. Rejalarda bozor talablari, raqobatbardoshlik omillari va moliyaviy imkoniyatlar inobatga olinishi kerak. Korxona investitsiyalarni faqat zarur va rentabellikka ega bo'lgan loyihalarga yo'naltirishi kerak. Buning uchun moliyaviy tahlil va monitoring tizimlari joriy etilishi zarur.

Zamonaviy texnologiyalar va innovatsion yechimlarni joriy etish orqali korxonaning ishlab chiqarish samaradorligi oshiriladi, bu esa investitsion jozibadorlikni kuchaytiradi.

Korxonalar xorijiy va mahalliy investitsiya manbalarini jalb qilish orqali o'z faoliyatini kengaytirishi mumkin. Shu bilan birga, eksport salohiyatini oshirish ham investitsiya imkoniyatlarini kengaytiradi.

Korxonalar investitsion faoliyatni oshirish orqali o'zining raqobatbardoshligini, moliyaviy barqarorligini va bozor talablariga moslashuvchanligini kuchaytirishi mumkin. Bu esa nafaqat korxona, balki mamlakat iqtisodiyoti uchun ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli, investitsion faoliyatni strategik va tizimli yondashuv asosida rivojlantirish zarur.

References:

1. Allayeva G.J. Анализ взаимосвязи устойчивого развития отраслей топливно-энергетического комплекса и роста валового внутреннего продукта / "Iqtisodiyot va innovation texnologiyalar" ilmiy elektron jurnali. 1/2018 (№ 00033), 10 bet
2. Muratova Sh.N. Экономико-экологическое развитие топливно-энергетического комплекса в условиях модернизации экономики. диссертации доктора философии (PhD) по экономическим наукам 08.00.03/ Ташкент 2018-5
3. S. Saidkarimova M.I. Состояние и перспективы развития нефтегазовой отрасли Узбекистана/ International Scientific Journal "Internauka" <http://www.inter-nauka.com/>
4. Saitkamolov M.S. O'zbekiston Respublikasi temip yo'l tarmog'ida investitsion faoliyat samaradorligini oshirish/ Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dapajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya 08.00.03/ Toshkent 2021 yil 5 bet,
5. Muxitdinova K.A. O'zbekiston Respublikasi sanoat korxonalari investitsion salohiyatini oshirishning tashkiliy-iqtisodiy metodologiyasini takomillashtirish. Monografiya. "Iqtisod-Moliya", 2023. 185bet.